

BIBLIOTEKA „USPEH“

83

POHVALE KNJIZI VELIKI ISKORAK

„Dok sam čitala Veliki iskorak neprestano sam razmišljala o tome da poznajem mnoge (uključujući i muškarce!) kojima bi se vrlo dopala ova knjiga. Na vedar, srdačan i izrazito mudar način, Tara nam ukazuje na prepreke koje nas onemogućavaju da dostignemo naš potencijal i nudi nam praktične, izbrušene taktike koje nas približavaju ispunjenju. Ovo je knjiga koja može da preobrazi putanju vašeg života.“

– Tara Brak, *doktorica nauka, autorka knjiga
Korenito prihvatanje i Istinsko utočište*

„Tara Mor nam pokazuje kako da sumnju u sebe, brigu i osećaj neadekvatnosti zamenimo samopouzdanjem, samopoštovanjem i hrabrošću. Tara je briljantna spisateljica i učiteljica, i njena toplina i njena strast ispunjavaju svaku stranicu. Pun primera i praktičnih tehnika, ovo je pravi dragulj od knjige.“

– Rik Henson, *doktor nauka, autor knjige Kako pokrenuti sreću*

„Ne pokušavajte da promenite svet pre nego što pročitate ovu knjigu! U knjizi “Veliki iskorak”, Tara Mor vam nudi ključeve kojima ćete otključati svoje darove, svoj potencijal i svoju moć da nešto promenite. Garantujem vam da ćete pronaći sebe i svoje snove negde u ovoj knjizi; a kad ih pronađete, Tarino duboko razumevanje, njeni praktični koraci i njene priče iz života će vas prosto osloboditi.“

– Rejčel Naomi Remen, *doktorica medicine, autorka knjiga
Mudrost podeljena za kuhinjskim stolom i Blagoslov moga dede*

„Blistavo, mudro i praktično. Zatražila sam od svake žene u mojoj kompaniji, koja se i sastoji samo od žena, da knjigu Veliki iskorak stave na svoj spisak za čitanje. Želimo da promenimo svet, želimo da živimo punim životom, i znamo da je naša strast moćna. Ovo nam je potrebno! Veliki iskorak je poput baklje koja vam pokazuje da stavovi kojih ste se držale mogu da budu ono što vas zadržava – čak i kad mislite da iskorišćavate svoju snagu najbolje što možete.“

– *Danijel Laporte, autorka knjiga Mapa želja i Kako zapaliti unutrašnju vatru*

„Svima onima koji se plaše da nemaju ono što je potrebno kako bi živeli ispunjeniji život, Veliki iskorak pokazuje šta neosporno treba da urade. Cilj Tare Mor nije u tome da se stigne do sledećeg unapređenja (mada i to može da se usput desi), već nešto mnogo dugotrajnije i bezgraničnije: istinsko osnaživanje iznutra i sposobnost da se promeni svet.“

– *Peti Čeng Anker, autorka knjige Kakva petlja*

„Kad sam se nalazila na kritično prelomnoj tački u karijeri, prijavila sam se na Tarin onlajn kurs za razvijanje veštine rukovođenja i doživela preobražaj. Nakon samo tri časa odlučila sam da dam otkaz na poslu koji sam tada imala, da pokrenem sopstvenu savetodavnu praksu i da sledim svoje snove u vezi s razvojem leaderskih sposobnosti zarad društvenog uticaja velikih razmera. I dok sam već imala nekog uspeha u tome, Tarin rad je bio od ključne važnosti u tome da pronađem unutrašnji poziv, oslobodim se očekivanja drugih ljudi i počnem da pucam baš na visoko.“

– *Heder Makleod, koautorka knjige Snage dobra*

„Ovo je to uputstvo na koje smo čekali. Svakom svojom briljantnom rečenicom i oslobađajućom idejom Tara ukida sve naše taktike igranja na sigurno. Veliki iskorak će međusobno razmenjivati prijatelji, darovaće je kao poklon za diplomiranje i žene će je slaviti na spiskovima ‘naslova koje su mi promenili život’. Neka nam ova moćna knjiga pomogne da stvorimo pravedniji i srećniji život.“

– *Dženifer Loudon, autorka knjiga Ženska uteha i Žensko utočište*

„Ako ste se ikada borili (kao što ja jesam!) sa osećajem da imate toliko toga da ponudite svetu, ali niste sigurni koji sledeći korak da preduzmete, Veliki iskorak će vam pružiti sve prave putokaze. Poglavlje za poglavljem, osećala sam kao da se Tara obraća direktno mojoj duši. Tarine tehnike će vam pomoći da otkrijete svoj glas, da jasnije osetite svoju misiju i poruku i da ispunite sebe obnovljivom energijom iznutra.“

– *Maniša Takor, glavna izvršna direktorka firme MoneyZen Wealth Management i koautorka knjige Na sopstvenim nogama*

„Veliki iskorak omogućava savremenoj ženi bez obzira na godine da se sa svojom karijerom i životom suoči ispunjena osećanjem radoznalosti i samouverenosti, a ne straha i žaljenja.“

– *Sara Brokau, autorka knjige Hrabrost posle četrdesete*

„Dugo sam tražila knjigu koju mogu da preporučim kao rešenje za epidemiju žena koje veruju da nisu dovoljne. Ta knjiga jeste Veliki iskorak. Ona predstavlja odgovor na molitve, i moje i mnogih žena širom sveta. Pametna, praktična, pronicljiva i prosvetljujuća – Tara Mor je razbila.“

– *Kejt Nortrap, autorka knjige Novac, ljubavna priča*

„Videla sam na stotine žena koje su imale velike snove, a ostale zaglavljene iza zidova sačinjenih od strahova – taman kad su se spremale da stvore nešto sjajno. Veliki iskorak pruža rešenje kako da se nežno i odlučno sruši taj zid, kako nijedna žena više ne bi bila sprečena da ispuni svoju sudbinu.“

– *Pamela Slim, autorka knjige Opus*

VELIKI ISKORAK

UNAPREDI SVOJU
KARIJERU, STVARALAŠTVO
I PRIVATNI ŽIVOT

TARA MOR

Finesa

Beograd, 2021.

Naslov originala
Playing Big: Practical Wisdom for Women Who
Want to Speak Up, Create, and Lead
Copyright © 2014 by Tara Mohr

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Avery, an imprint of Penguin
Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

Autorska prava za Srbiju © Finesa

2. izdanje

Izdavač

Finesa d.o.o. Beograd, Krunska 36
tel: +381112645122; +381646454859
www.finesa.edu.rs

Za izdavača

Branislav Maričić

Glavni urednik

Lidija Maričić

Urednik izdanja

Aleksandra Petrovski

Prevod

Jelena Katić Živanović

Lektura i korektura

Lidija Maričić

Grafička priprema

iLearn d.o.o.

Dizajn korica

Marija Milenković

Štampa

F.U.K. Beograd

Tiraž: 1000

ISBN: 978-86-6303-039-8

Za Harijet i Bila

REČ UREDNICE

Bilo je lako prepoznati ovu knjigu.

Lako koliko i da u Tarinim opisima prepoznamo sopstveni odraz.

Lako koliko i da prepoznamo obrasce ponašanja i razmišljanja mnogih žena koje smo, a da toga nisu ni bile svesne, anketirale u nastojanju da saznamo postoji li zaista ogromna potreba za ovakvom knjigom.

Osećaj nas nije prevario. Itekako postoji.

Jer, ako su žene činile 58% diplomiranih studenata i 57% svršenih studenata doktorskih studija (zvanični podatak za Srbiju iz 2016. godine) kako to da su u znatno manjem procentu zastupljene na rukovodećim pozicijama i mestima gde se donose odluke?

Da se razumemo, nisam stava da se uspeh bilo koje osobe meri visinom na hijerarhijskoj lestvici u poslu. Ali očito je da ako investiraju energiju, vreme i novac da se školuju, znači da imaju i ambicije da “pucaju na visoko”. Šta se onda dogodi u međuvremenu i zašto taj potencijal nije realizovan u potpunosti?

Baš o tome govori Tara Mor u briljantno kreiranih 10 poglavlja knjige koja je pred vama. Ako ste već štreber, a ponašanje većine žena govori da im je to utkano u njihov DNK, onda neka ovo bude vaša obavezna literatura koju ćete dobro izučiti. Ali isto tako imajte na umu da je zamajac za svaki veliki iskorak, bilo karijerni ili privatni, zapravo unutrašnja mudrost, spremnost na improvizaciju i odlučnost da prigrlimo nove perspektive. Neka vam ova knjiga pomogne da u sebi pronađete mentora i navijača na tom putu.

Razlog zašto smo odlučili da naslov “Playing big” na srpski jezik u kontekstu knjige prevedemo kao “Veliki iskorak” je taj što je doživljavamo kao priručnik i tajnog saveznika svake žene, bilo da je studentkinja, pripravnica, mlada mama, 30-godišnjakinja na prekretnici karijere, preduzetnica, svetska putnica, omiljena učiteljica, direktorka multinacionalne korporacije... Uvek u sebi krijemo potencijal koji vapi da se oslobodi, koji poručuje: govori glasnije, kreiraj smelije, predvodi odlučnije. Spoznaćete to u ovoj knjizi i ono što je najvažnije - naterać vas na akciju!

Budite radoznale da sanjate velike snove, visprene da ka njima pronađete put i hrabre da načinite taj finalni iskorak kada vam budu na dohvat ruke.

Aleksandra Petrovski

SADRŽAJ

Uvod **xv**

PRVO POGLAVLJE	Unutrašnji kritičar	1
DRUGO POGLAVLJE	Glas unutrašnje mudrosti	31
TREĆE POGLAVLJE	Nov, a veoma star način shvatanja straha	63
ČETVRTO POGLAVLJE	Oslobađanje iz kandži pohvale i pokude	87
PETO POGLAVLJE	Oslobađanje od navika dobrog đaka	119
ŠESTO POGLAVLJE	Skrivanje	139

SEDMO POGLAVLJE	Prepuštanje	159
OSMO POGLAVLJE	Komunikacija i moć	173
DEVETO POGLAVLJE	Životni pozivi	193
DESETO POGLAVLJE	Olakšajte sebi	213
ZAKLJUČAK	Pristupanje tranzicionom timu	233
POGOVOR	Veliki iskorak za mlade mame	243
	Izjave zahvalnosti	249

UVOD

Poznajete takvu ženu. Dobra vam je prijateljica, ili koleginica s posla. Pametna je i pronicljiva. Sve joj je jasno: kakva god situacija da se desi u njenoj kompaniji, ili njenoj zajednici, ili da za nju čuje u vestima, ona ima sjajne zamisli o tome šta bi trebalo da se uradi. Takođe je i žena od integriteta – kod nje nema pohlepe, nema iskušenja ili korupcije, nema velike želje za moći. Pritom je duhovita, srdačna i pouzdana.

Ponekad je slušate kako govori i pomislite: eh, kad bi samo na vlasti bili ljudi poput nje...

Dakle, evo o čemu se radi: način na koji vi posmatrate tu ženu? Isto tako neko drugi gleda vas. U stvari, mnogi vas ljudi tako gledaju. Za nas, vi ste ta talentovana žena koja ne shvata koliko je talentovana. Vi ste onaj tip žene koja bi – nama je to jasno – mogla da zasnuje inovativnu kompaniju ili da oporavi neku nedelotvornu firmu, da usavrši lokalne škole,

ili napiše knjigu koja će promeniti na hiljade života. Vi ste ta neverovatna žena za koju bismo voleli da češće progovara.

Veliki iskorak predstavlja premošćavanje jaza između onoga što mi vidimo u vama i onoga što vi znate o sebi. To je praktičan vodič za prevazilaženje osećaja nesigurnosti i za stvaranje onoga što najviše želite da stvorite – bilo da se to odnosi na vašu karijeru, na nešto u vašoj zajednici, ili na ono čime se sa strašću bavite van posla. Ne radi se o staroj školi pucanja na visoko – koja se odnosi na sticanje više novca, prestižnijih titula, jačeg carstva ili veće slave. Radi se o tome da živite sa osećajem veće slobode da se iskažete i ispunite svoje težnje. U pitanju je pucanje na visoko u odnosu na ono što vama pucanje na visoko suštinski znači. A ako još uvek ne znate kako pucanje na visoko izgleda u vašem slučaju, u ovoj knjizi ćete pronaći ideje i tehnike koje će vam pomoći da to otkrijete.

Veliki iskorak ne znači da se penjete lestvicama u sistemu koji je pokvaren. Radi se o tome da naučite koristiti svoj glas kako biste promenile te sisteme. Ne radi se o izboru „za“ ili „protiv“ u skladu s trenutnim mišljenjem našeg društva o tome šta žene treba ili ne treba da rade. Radi se o okretanju leđa tim uskim etiketama, premeštanju fokusa ka vašim čežnjama i snovima, i pucanju na visoko da bi se oni ostvarili.

Ova knjiga je rođena iz frustracije i nade. Frustracije? Zato što briljantne žene igraju na sigurno. Nade? Da svet može da bude promenjen – na bolje, mnogo mnogo bolje – time što ćemo se više angažovati.

Niša je bila jedna od mojih prvih učenica: u ranim tridesetim, s dugom talasastom crnom kosom, uvek obučena u svetle boje koje su isticale njeno lepo lice. Niša je bila menadžerka u neprofitnoj organizaciji. Tamo su je znali kao tihu, organizovanu administratorku, kojoj je odlično išla primena tuđih planova.

A ipak, tokom naših časova, uspela sam da upoznam potpuno drugačiju Nišu. Ispostavilo se da je prilježna učenica koja je mnogo svog slobodnog vremena posvećivala čitanju bitnih časopisa i knjiga koje se